

[Lars P. Jensen.]

og kan gribe ind. Lovforslaget ændrer imidlertid også priskontrolrådets sammensætning. For at gøre rådet mere handlekraftigt nedsættes dets medlemsantal og samtidig fastlægges udtrykkeligt, at forbrugernes repræsentation skal styrkes. Bestemmelserne herom findes i lovforslagets § 5.

Priskontrolrådet kan gribe ind på to måder. Dels kan rådet give pålæg om at opheve eller ændre pris aftaler og lignende, dels kan rådet fastsætte maksimalpriser og maksimalavancer.

Det er ikke mindst ved indgreb overfor monopoler, pris aftaler og lignende, at dette lovforslag betyder en ændring i forhold til gældende lov.

Den gældende lovs bestemmelser om monopoler, pris aftaler m. v. går tilbage til pris aftaleloven af 1937, og der kan i dag kun gribes ind, hvis de pågældende priser og forretningsbetingelser er urimelige. En sådan urimelighed vil selvsagt ofte være vanskelig at påvise.

Det er da også bl. a. for at danne grundlag for en ændring i prislovens trustbestemmelser, at rigsdagen har nedsat en særlig trustkommission, der „skal tage stilling til, hvorvidt den bestående lovgivning kan anses for tilstrækkelig til på betryggende måde at værne mod urimelige eller skadelige virkninger af sammenslutninger m. v., aftaler m. v. eller andre forhold...“.

Da trustkommissionen næppe får afsluttet sit arbejde det første par år, vil det imidlertid ikke være forsvarligt at vente med at gennemføre påkrævede ændringer i prisloven, indtil kommissionens afsluttede betænkning foreligger.

Bestemmelserne om indgreb overfor monopoler, pris aftaler m. v. findes i lovforslagets § 16. Der lægges her dels vægt på hensynet til forbrugerne, dels på at hindre indskrænkninger i adgangen til erhvervsudøvelse.

Tilrettelæggelsen af den prislovgivning, som hensynet til forbrugerne gør påkrævet på grund af de forskellige indskrænkninger, der findes i den frie konkurrence, rejser en række problemer. Det er vigtigt at undgå, dels at nødvendige indgreb drejer produktion og forbrug i en uønsket retning, dels at indgrebene i sig selv gør de erhvervsdrivende uinteresserede i produktionsforbedringer m. v., f. eks. derved at der gives dækning for alle indtrufne omkostningsstigninger samt fastlægges procentvise avancer.

Ved affattelsen af det forelagte lovforslag er der lagt vægt på at fastsætte ret-

ningslinierne for prismyndighedernes indgreb, der såvidt muligt skulle begrænse disse uheldige virkninger af offentlig kontrol med priser og pris aftaler m. v.

Ved indgreb i prisdannelsen bør det offentlige selvsagt ikke hindre erhvervsdrivende i at tage priser, som er nødvendige for at sikre rimelige produktionsudvidelser, ligesom man må være interesseret i, at virksomheder, der har gjort en særlig produktiv indsats, også får fordel heraf. På den anden side er det klart, at det offentlige ikke kan se på, at f. eks. konjunkturgevinster som følge af vareknaphed eller udsigt til væsentlige prisstigninger medfører ubillige prisforhøjelser. Også disse hensyn skulle være varetaget gennem affattelsen af dette lovudkast.

Man hører ofte klager over, at der er for lidt offentlighed om prisdannelsen her i landet, og det er jo uomtvisteligt, at medens enhver ved, hvilke indtægter lønarbejderne har, gælder noget tilsvarende ikke indkomster for øvrige befolkningsgrupper — måske bortset fra landbruget, hvor der i alt fald gennem det landøkonomiske driftsbureaus meddelelser fremkommer visse oplysninger.

Resultatet af det røgtæppe, der hidtil har hvilet over prisdannelsen her i landet, er blevet, at det er en udbredt opfattelse, at der, som det ofte siges, løber altfor mange omkostninger på. Arbejderen, der står på en fabrik og fremstiller en eller anden vare, kan ikke forstå, hvordan det kan gå til, at den pågældende vare, når den kommer frem til salg i en forretning, er blevet så dyr, som det ofte er tilfældet.

I hvilket omfang det er rigtigt, at der løber for mange omkostninger på, skal ikke nærmere uddybes her. Det skal blot fastslås, at er det rigtigt, er offentlighed påkrævet, idet der herigennem skulle være mulighed for at få forholdene rettet, og er opfattelsen gal, kan det jo kun være ønskeligt at bringe de rigtige oplysninger frem. Offentlighedsprincippet er knæsat i forslagens § 11.

I forbindelse med den omlægning af priskontrolrollen, som der her er tale om, er det endvidere foreslået at lægge hele administrationen, der henhører under loven, under priskontrolrådet. De særlige bemyndigelser, der i den gældende lov er givet handelsministeren, landbrugsministeren og fiskeriministeren, foreslås ophævet.

Det må være en vigtig opgave for rigsdagen at forenkle administrationsapparatet mest muligt, og den dobbeltadministration, man til en vis grad har haft på dette om-